

Toelichting bij de jaarstukken 2019 van de stichting Carboon

1. ALGEMEEN:

Het bestuur van de Stichting Carboon bestond in 2019 uit de navolgende personen:

- Eke Zijlstra, voorzitter
- Jan de Wit, secretaris
- Harrie Otten, penningmeester
- Rob Schobben, lid
- Jos Bauer, lid

De Raad van Toezicht bestond uit de navolgende personen:

- Dirk-Jan van Ommeren, voorzitter
- Aad Bijl, lid
- Camille Oostwegel, lid

Bedrijfsleider/conservator: Simone Claessens

Verdere personele samenstelling: 3 (parttime) huismeesters, 1 medewerker registratie collectie, 1 medewerker communicatie en pr, circa 15 vrijwilligers.

2. BEZOEKERSAANTALLEN

In 2019 bezocht 14.072 mensen het Nederlands Mijnmuseum. Dit is inclusief de 3.500 mensen die (tevens) een bezoek brachten aan het pop up museum "Kolen & Granaten" in het Maankwartier (Maanplein nr. 52). Zie hieronder.

3. UITBREIDINGSPLANNEN

Verreweg de meeste tijd van het bestuur werd dit jaar inbeslaggenomen door de uitbreidingsplannen van ons museum.

En er is heel wat werk voor verzet.

In 2018 heeft het bestuur het plan opgevat om in het pand Kneepkens (centrum van Heerlen) een volwaardig mijnmuseum in te richten, waar het volledige verhaal van de mijnen en het mijnverleden van onze regio zou moeten worden verteld. De hoofdvraag was daarbij of wij dat pand zelf zouden kunnen verwerven dan wel zouden kunnen huren.

Eind 2019 besloten B. en W. van Heerlen het pand Kneepkens aan te kopen van de eigenaar Wonen Limburg, en dit te gaan verhuren aan de stichting Carboon.

De vele besprekingen met de gemeente Heerlen, wethouder Jordy Clemens, hebben tot de volgende uitgangspunten geleid:

- Stichting Carboon krijgt de beschikking over een exploitatiesubsidie van 300.000 euro per jaar
- De totale investering (verbouwing en inrichting) komt uit op 3,8 miljoen euro
- 2,8 Miljoen van dit bedrag is voorzien via de gemeente Heerlen, en 1 miljoen zal moeten komen uit bijdragen van subsidiegevers, fondsen, het bedrijfsleven, en de

bewoners van onze regio. Het door ons te leveren aandeel in die 1 miljoen wordt begroot op 200.000 euro.

De stand van zaken ultimo 2019 is als volgt:

- a. De stichting Carboon laat zich in dit project bijstaan door Ando van de Pol.
 - b. Er is een exploitatiebegroting en een investeringsbegroting gemaakt, waarbij wat de laatste begroting betreft onderscheid wordt gemaakt tussen wat ten laste van de gemeente komt en wat ten laste van ons.
 - c. De verbouwings- en inrichtingswerkzaamheden zullen worden aanbesteed. Over de juiste vorm van de aanbesteding wordt nog overlegd..
 - d. Samen met de gemeente gaat het bestuur uit van de maximale variant, dat wil zeggen de realisatie van een nieuw mijnmuseum in het nieuwe pand Kneepkens in combinatie met de exploitatie van het sinds 2005 in gebruik zijnde schacht- en ophaalgebouw achter het NS-station te midden van het oude CBS-complex.
 - e. De Raad voor het Cultureel Erfgoed (RCE) is enthousiast over het plan.
 - f. Er is een omgevingsvergunning nodig alsmede een wijziging van het vigerende bestemmingsplan. Aan beiden wordt gewerkt.
 - g. Tinker Imageneers uit Utrecht is belast met het maken van een museaal concept voor het pand Kneepkens, en heeft (als eerste fase) een bidbook samengesteld dat als basis moet dienen voor het benaderen van met name subsidiegevers, de bekende fondsen, en het bedrijfsleven. Tinker werkt inmiddels aan een zogeheten schetsontwerp(SO), de tweede fase.
- Het bureau Blueyard heeft ten behoeve van de werkzaamheden van Tinker in nauw overleg met het bestuur een visiedocument opgesteld dat de brede opzet van het nieuwe museum beschrijft (een schanierfunctie voor de regio) en samenwerking met derden bepleit. Het bestuur denkt wat dit laatste betreft aan het Museumplein (Continium) in Kerkrade), de Schacht Nulland (Kerkade), ZLSM (Simpelveld, Relim (Landgraaf), de Steenkolenmijn in Valkenburg.
- h. Als architect hebben we het bureau MH1 ingeschakeld.
 - i. Met IBA is veelvuldig overlegd. Met name over het plan van IBA om in pand Kneepkens een expositie te organiseren in de loop van 2020 en over de betrokkenheid van IBA bij de inrichting van het pand en de verbindingsroute tussen pand Kneepkens en de tweede locatie (schacht- en ophaalgebouw).

j. Het bestuur heeft een sponsoringsplan gemaakt op basis waarvan de ontbrekende gelden moeten worden binnengehaald. Bij de opzet en uitvoering van deze sponsoringsactiviteiten is het lid van de Raad van Toezicht, Camille Oostwegel, nauw betrokken. Het bestuur werkt tevens aan een actie om het grote publiek bij het uitbreidingsplan te betrekken.

4. RAAD VAN TOEZICHT

In het afgelopen jaar heeft het bestuur tweemaal vergaderd met de Raad van Toezicht. Over de gang van zaken binnen het museum, en vanzelfsprekend over de uitbreiding van museum in het pand Kneepkens. De raad heeft het nieuwe pand inmiddels ook bezichtigd en steunt van harte de plannen.

5. VRIJWILLIGERS

Ook al heeft het bestuur de weg naar professionalisering van het museum ingezet – zie de aanstelling van een bedrijfsleider/conservator, een medewerker communicatie, een medewerker registratie van de collectie, en drie parttime huismeesters – de hulp van vrijwilligers blijft onverminderd groot.

Wat dat laatste betreft is de realiteit helaas dat de oud-mijnwerkers inmiddels een hoge leeftijd hebben bereikt en we dientengevolge nog slechts de beschikking hebben over een klein aantal oud-mijnwerkers. We zijn er echter in geslaagd nieuwe – jongere - vrijwilligers aan te trekken die met groot enthousiasme en grote inzet worden ingeschakeld bij rondleidingen en alle andere activiteiten.

Met de vrijwilligers heeft het in bestuur in 2019 twee keer vergaderd, met name over de gang van zaken in het museum, de uitbreidingsplannen en een plan om speciale “bedrijfskleding” voor hen aan te schaffen.

6. SAMENWERKING MET DERDEN

In 2019 is opnieuw intensief samengewerkt met Hans Gubbels en Serge Langeweg van het Museumplein (Continium) in Kerkrade. Van hun brede expertise heeft het bestuur dankbaar gebruik gemaakt zowel wat betreft de ontwikkeling van de uitbreidingsplannen als van het concept voor het nieuwe museum. Serge Langeweg was bovendien nauw betrokken bij het pop up museum “Kolen & Granaten (zie hieronder).

Verder overlegden we in dit jaar met ZLSM, Relim, en Schacht Nulland.

In 2018 is het bestuur een samenwerkingsverband aangegaan met Obvion in Heerlen (een dochter van de Rabobank). Obvion voelt zich nauw betrokken bij het wel en wee van het mijnmuseum, en heeft dit onder meer tot uitdrukking gebracht door in 2018 en 2019 een geldsbedrag te doneren. Obvion schonk in 2019 bovendien aan het museum een bij hen niet meer gebruikte koffieautomaat.

Het bestuur heeft de geschonken geldsbedragen met name gebruikt om in het schacht- en ophaal een (mobiele) geluidsinstallatie te installeren.

De Barbaraviering op 4 december 2019 werd ook dit jaar weer georganiseerd in samenwerking met het comité dat deze viering al jaren organiseert.

De FNV heeft het bestuur kenbaar gemaakt betrokken te willen worden bij de ontwikkeling van de uitbreidingsplannen. Met een delegatie van het FNV-bestuur van onze regio heeft inmiddels een gesprek plaatsgevonden.

Milena Mulders organiseerde tussen september 2018 tot en met augustus 2019 het zogeheten pop up Migratiemuseum in het Maankwartier in Heerlen (Maanplein nr. 52), onder het motto "Niet bang zijn". In deze expositie ging het vooral over de – tot dan toe onderbelichte – rol en betekenis van de buitenlandse werknemers in de Limburgse mijnen. In de vele activiteiten daar rondom heen werd uitvoerig aandacht besteed aan de problematiek van de integratie anno nu van de buitenlandse mensen in onze samenleving. Ons museum was bij de inrichting van de expositie nauw betrokken, met name door het in bruikleen verstrekken van mijnattributen.

Met Milena Mulders heeft het bestuur veelvuldig overlegd over de inrichting van ons nieuwe museum, en met name over de vraag in hoeverre wij daar aandacht gaan besteden aan de migratieproblematiek. Naar de mening van het bestuur is dit een thema dat zeker aan de orde moet komen in de nieuwe museale opzet.

7. VRIENDENDAG

Op 16 februari 2019 vond de jaarlijkse vriendendag plaats. Het bestuur heeft het plan opgevat om nader te bekijken hoe de "vrienden" betrokken kunnen worden bij de plannen rond pand Kneepkens en hoe de vriendendag in de toekomst vorm gegeven kan worden.

8. KOLEN & GRANATEN

In september 2019 was het 75 jaar geleden dat Heerlen werd bevrijd van de Duitse bezetters.

Wij hebben dit herdacht door een bijzondere expositie in te richten onder het motto "Kolen & Granaten. Dit zogeheten pop up museum richtten wij in in het Maankwartier (Maanplein 52). In het bijzonder lag in de expositie de nadruk op de rol van de mijnwerkers in de Tweede Wereldoorlog, op het verzet dat onder- en bovengronds in de mijnen werd gepleegd en vooral de heroïsche staking van de mijnwerkers in april/mei 1943, die uiteindelijk leidde tot de executies van 7 willekeurige burgers onder wie 3 mijnwerkers.

Serge Langeweg van het Museumplein (Continium) in Kerkrade heeft een belangrijk aandeel gehad in de verhaallijn van de expositie. Daarnaast werd in een drietal lezingen in het Savelsbergklooster stilgestaan bij enkele aspecten van deze voor Limburg en Nederland heftige periode.

Het pop up museum is een groot succes geworden. 3500 mensen hebben de expositie bezocht. Steun hebben we daarbij gekregen van zo'n 17 vrijwilligers die met groot enthousiasme zorgden voor rondleidingen en surveillance. Een aantal van hen is na afloop van het pop up museum vrijwilliger in het mijnmuseum geworden.

Voor het organiseren en uitvoeren van dit project hebben wij een subsidie van in totaal 36.750 euro ontvangen, van de gemeente Heerlen, de stichting Erfgoed Oranje Nassau Mijnen, de SBM, het FSI. Onze eigen bijdrage beliep 15.000 euro.

9. EDUCATIE

Vanuit PIT Cultuurwijzer hebben we een groeipakket (te weten 3000 euro) gekregen voor het ontwikkelen van een lesbrief waarmee leerlingen van het basisonderwijs spelend leren over het mijnverleden. Ook hebben we in samenwerking met Continium een groeipakket ontvangen voor het ontwikkelen van leskisten die aansluiten bij de 21ste eeuwse vaardigheden.

De gemeente Heerlen heeft besloten dat kinderen van de basisscholen gratis naar de Heerlense musea en theaters moeten kunnen gaan. De gederfde entreegelden zullen we zelf moeten voor onze rekening moeten nemen.

10. COMMUNICATIE EN PR

- a. Ons museum heeft in 2019 meegedaan met het – online – social deal programma, hetgeen tot enkele honderden bezoekers heeft geleid.
- b. Wij doen ook mee aan het project “Museumsjtuk”, van het Huis voor de Kunsten.
- c. Ook doen wij mee aan het interregionale project “Auf ins Museum”, een samenwerkingsverband van 8 musea in de regio Aken. Gestreefd wordt naar een gezamenlijke ticketing. Als gevolg van deze samenwerking zouden we meer Duitse bezoekers kunnen gaan krijgen. Met het oog daarop krijgen we dankzij een subsidie van de provincie Limburg een folder in het Duits voor het bezoek aan ons museum.
- d. Op 20 april 2019 gaf de popartiest Spinvis een – uitverkocht – optreden in het schachtgebouw.
- e. In de nieuwe nationale canon zal het Nederlandse mijnverleden (nu wel) worden vermeld.
- f. Half april 2019 hebben wij deelgenomen aan de Nationale Museumweek.
- g. Op de Wilhelminaberg in Landgraaf heeft Snowworld 2 wandelroutes gemaakt, waarbij gebruik gemaakt wordt van voorwerpen uit onze collectie.
- h. De jaarlijkse Obvion-run kwam dit jaar langs ons museum.
- i. Er zijn afspraken gemaakt met de VVV Zuid-Limburg over samenwerking, onder meer bestaande uit gezamenlijke ticketing.
- j. Bij het Kruidvat kunnen klanten punten sparen voor een bezoek aan ons museum.

k. Ook in 2019 hebben wij meegedaan aan de Rabobank Clubsupport. Het heeft ons het bedrag van 635, 48 euro opgeleverd.

11. CARBON6

Zoals bekend huren wij het schacht- en ophaalgebouw van Carbon6 dat tevens eigenaar het gehele complex van het voormalige CBS.

Naast de huur van de twee genoemde monumentale gebouwen hebben wij de zogeheten N-vleugel alsmede een van de kelderruimtes van het CBS-complex in gebruik als kantoor en opslagruimte voor onze collectie.

In 2019 zijn met Carbon6 onderhandelingen opgestart om te komen tot een nieuw huurcontract en tot afspraken met betrekking tot het gebruik van de genoemde ruimtes. In 2020 heeft dit uiteindelijk geresulteerd in een nieuw en langdurig huurcontract voor het schacht- en ophaalgebouw en een gebruiksovereenkomst voor de N-vleugel.

JdW